

Niveau en ontwikkeling van de lonen van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties 2003-2004

Onderzoek Topinkomens in de (semi-)publieke sector 2005

Niveau en ontwikkeling van de lonen van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties 2003-2004

Onderzoek Topinkomens in de (semi-)publieke sector 2005

Colofon

Uitgave

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Arbeidszaken Openbare Sector
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Productie

Directie Communicatie en Informatie

Ontwerp

Grafisch Buro van Erkelens, Den Haag

Druk

Drukkerij HEGA, Den Haag

September 2005

Samenvatting

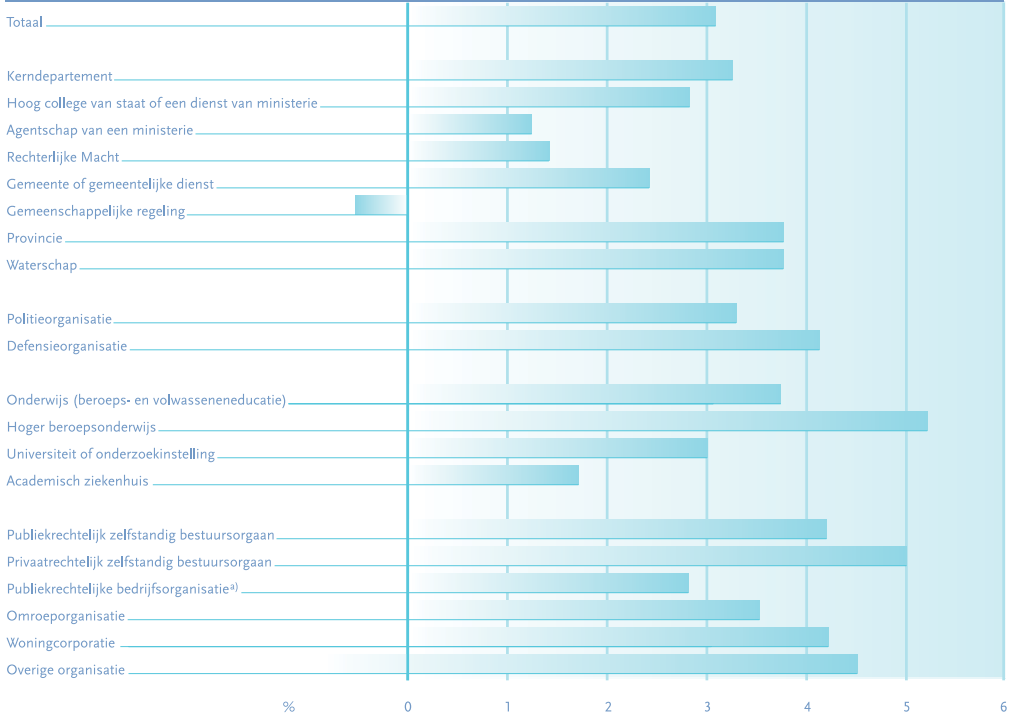
Eind april 2005 zijn 1.408 instellingen in de (semi-)publieke sector benaderd met het verzoek gedetailleerde cijfers te verstrekken over de lonen van hun topfunctionarissen. Begin mei zijn eveneens 517 woningcorporaties verzocht om een vragenlijst in te vullen. Van het totaal aantal aangeschreven instellingen heeft 52% gerespondeerd (999 instellingen). De uitkomsten in deze rapportage zijn op de gegevens van deze instellingen gebaseerd. Evenals in vorig onderzoek zijn instellingen in de zorgsector met uitzondering van de academische ziekenhuizen buiten beschouwing gebleven, omdat het ministerie van VWS deze instellingen heeft onderzocht. In tegenstelling tot vorig onderzoek maken nu ook woningcorporaties deel uit van de populatie. Dit is vooruitlopend op het kabinetsbesluit om woningcorporaties ook onder de reikwijdte van de komende wetgeving voor openbaarmaking te brengen.

In 2004 zijn 4.117 topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties waargenomen met een jaarloon van ten minste € 60.000. Hiervan ontving 6% een jaarloon van € 130.000¹ of meer (261 topfunctionarissen). Dit aandeel varieert sterk binnen de (semi-)publieke sector. Het liep uiteen van 100% bij de academische ziekenhuizen (22 functionarissen) tot 0% bij de gemeenschappelijke regelingen (0 functionarissen) en ook 0% bij gemeenten/ gemeentelijke diensten (7 functionarissen). Ook bij universiteiten/onderzoekinstellingen ontving een groot deel van de waargenomen topfunctionarissen een jaarloon van € 130.000 of meer (59% oftewel 26 functionarissen).

Gemiddeld nam het jaarloon van een topfunctionaris met 3,1% toe van 2003 op 2004. Dit percentage varieerde van -0,3% bij de gemeenschappelijke regelingen tot 5,2% in het hoger beroepsonderwijs. Ook topfunctionarissen bij privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen kenden een relatief hoge loonontwikkeling (5,0%). Van een relatief gematigde ontwikkeling was, behalve bij de gemeenschappelijke regelingen, sprake bij de agentschappen van ministeries (1,2%), de rechterlijke macht (1,4%) en de academische ziekenhuizen (1,7%).

¹ Het gemiddelde loon van een minister lag op ongeveer € 130.000 in 2004.

Grafiek S1 Gemiddelde loonontwikkeling van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar sector, 2003-2004

a) Geen publiekrechtelijke ZBO.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

De loonontwikkeling in de (semi-)publieke sector is lager dan in voorgaande jaren (ondanks de populatieverschillen). Van 2001 op 2002 was dit nog 11,9%, van 2002 op 2003 was dit 6,6% en van 2003 op 2004 dus 3,1%. Er is dus duidelijk sprake van een vertraging in de ontwikkeling van de lonen van de topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector.

Opgemerkt zij dat de 3,1% loonstijging van individuen en de macro contractloonontwikkeling niet één op één met elkaar te vergelijken zijn. De loonstijging voor individuen (bijvoorbeeld als gevolg van periodiekontwikkeling, promoties en andere incidentele looninvloeden) betekent niet dat daarmee de nullijn van 2004 doorbroken is. De nullijn heeft immers betrekking op sectoren, niet op individuen.

Inhoud

	Samenvatting	3
1	Inleiding	7
2	Onderzoeksverantwoording	8
3	Loonniveau topfunctionarissen	11
4	Loonontwikkeling topfunctionarissen	15
	Gehanteerde begrippen	17
	Bijlagen: gedetailleerde tabellen	19

In de Ministerraad van 15 maart 2002 is besloten om periodiek het onderzoek Topinkomens in de (semi-)publieke sector uit te laten voeren door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), in samenwerking met de andere departementen. Het voorliggende onderzoeksrapport heeft betrekking op de jaren 2003 en 2004. Zoals blijkt uit de brief van de minister van BZK² zal dit onderzoek jaarlijks herhaald worden en omstreeks Prinsjesdag aan de Kamer worden aangeboden.

Het onderzoek geeft inzicht in de loonontwikkeling van de topfunctionarissen en in hun loonniveaus. De doelstelling van het onderzoek is het verzamelen en presenteren van loongegevens. Dit ten behoeve van de discussie, de politieke besluitvorming en de beleidsontwikkeling rond de openbaarmaking van de topinkomens in de (semi-)publieke sector en de maatregelen om ongewenste loonontwikkelingen tegen te gaan. Dit jaar maken ook woningcorporaties deel uit van de onderzoekspopulatie. Dit is vooruitlopend op het kabinetsbesluit om woningcorporaties ook onder de reikwijdte van de komende wetgeving voor openbaarmaking te brengen.

Dit is mogelijk de laatste keer dat het onderzoek in de huidige vorm is uitgevoerd. Het wetsvoorstel waarmee de openbaarmaking van de toplonen verdiend bij publieke of overwegend met publieke middelen gefinancierde instellingen en woningcorporaties wordt geregeld, ligt momenteel in de Tweede Kamer. Indien het wetsvoorstel vóór 1 januari 2006 wordt aangenomen, bestaat vanaf 2006 de wettelijke verplichting om het loon van een topfunctionaris voorzover deze uitstijgt boven dat van een minister, via het jaarverslag openbaar te maken. De gegevens uit de jaarverslagen zullen de bron vormen voor de nieuwe topinkomens rapportage aan de Tweede Kamer. De belangrijkste voordelen hiervan boven het doen van onderzoek op vrijwillige basis zijn de gegarandeerde volledigheid en juistheid van de gegevens én de mogelijkheid van publicatie op individueel functieniveau.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29400 VII, nr. 29.

Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met het onderzoeksbureau Research voor Beleid en betreft een vrijwillige schriftelijke enquête. Eind april 2005 zijn 1.408 instellingen in de (semi-)publieke sector benaderd met het verzoek gedetailleerde cijfers te verstrekken over de lonen van hun topfunctionarissen. Begin mei zijn eveneens 517 woningcorporaties verzocht om een vragenlijst in te vullen. Van het totaal aantal aangeschreven instellingen heeft 52% gerespondeerd (999 instellingen³). Het databestand waarop de onderzoeksresultaten zijn gebaseerd, bevat de loongegevens van 5.138 topfunctionarissen die binnen de organisaties zitting hebben in het hoogste leidinggevend orgaan welke belast is met de dagelijkse leiding. Overeenkomstig voorgaande onderzoeken naar topinkomens in de (semi-)publieke sector⁴, worden alleen functionarissen in de analyse meegenomen die jaarlijks een loon ontvingen van minimaal € 60.000. Dit betekent dat de tabellen over het loon in 2004 gebaseerd zijn op de gegevens van 4.117 topfunctionarissen.

Als gevolg van natuurlijk verloop komt het regelmatig voor dat topfunctionarissen door het jaar heen van functie wisselen. Daardoor kan het loon (vast deel en variabele beloning), die over een jaar wordt toegekend, betrekking hebben op een geheel jaar of een gedeelte daarvan. Bij het verwerken van de beloningsgegevens van topfunctionarissen die betrekking hebben op een deel van een jaar wordt rekening gehouden met het tussentijds in of uit diensttreden. Daarnaast vormen deeltijd dienstverbanden een factor om rekening mee te houden. Vanwege dergelijke ongelijkheden in arbeidsduur wordt een gestandaardiseerd jaarloon berekend. Dit berekende jaarloon is vergelijkbaar tussen de verschillende overheidssectoren en vergelijkbaar tussen 2003 en 2004. Benadrukt wordt dat de hier gepresenteerde lonen de jaarlonen voor een topfunctie met een gestandaardiseerde arbeidstijd zijn. De lonen komen daarom niet noodzakelijk overeen met de geldbedragen die de topfunctionarissen daadwerkelijk hebben ontvangen.

3 Bij de interpretatie van de resultaten is dit responspercentage van belang. Hoewel dit percentage hoog mag worden genoemd, is uiteraard onbekend hoe hoog de lonen van topfunctionarissen zijn bij de instellingen die niet hebben gerespondeerd. In hoeverre de waargenomen loongegevens een representatief beeld geven van alle topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties, is niet zonder meer aan te geven.

4 DGMP/AO, Topinkomens in de (semi-)publieke sector, AB2002/U62745, 13 maart 2002, en BZK/DAOS, Niveau en ontwikkeling van de inkomens van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector 2001-2002, juni 2004, Den Haag.

Om de ontwikkeling van de lonen van topfunctionarissen in kaart te kunnen brengen is het noodzakelijk om, van één functie, over de salarisgegevens van twee opeenvolgende jaren te beschikken. De onderzochte jaren betreffen 2003 en 2004. Uiteraard is het alleen mogelijk om een loonontwikkeling te berekenen indien beide jaren zijn ingevuld. Dit is niet altijd het geval, bijvoorbeeld omdat een instelling pas kort bestaat of de topfunctie langere tijd vacant is geweest. Hierdoor is het aantal topfuncties waarop de ontwikkeling is gebaseerd kleiner (3.681) dan het aantal topfunctionarissen waarvoor het loon in 2004 bekend is (4.117).

De onderzochte organisaties zijn onderverdeeld in vier taakvelden: Openbaar Bestuur, Veiligheid, Onderwijs en Overige sectoren en onbekend. In tabel 1 is een overzicht gegeven van het aantal topfunctionarissen (waarvoor het loon in 2004 bekend is en minimaal € 60.000 bedraagt) naar taakveld en sector. In het huidige onderzoek zijn instellingen in de zorgsector met uitzondering van de academische ziekenhuizen buiten beschouwing gebleven⁵. Deze zijn gerekend tot het taakveld Onderwijs. Bijna tweederde van de topfunctionarissen was werkzaam in het Openbaar Bestuur (65%). Van de 4.117 functionarissen waren dat er 2.656. Het grote aantal topfunctionarissen bij gemeenten en gemeentelijke diensten was hiervoor verantwoordelijk (2.105 ofwel 51%). Dit betekent dat het algemene beeld sterk bepaald wordt door de topfunctionarissen in deze sector.

Voor een juiste interpretatie van de resultaten is het van belang rekening te houden met de volgende nuances:

- Non-respons

De gegevens in dit onderzoek zijn gebaseerd op een vrijwillige enquête, waaraan 52% van de aangeschreven instellingen heeft meegewerkt. Voor een vrijwillige enquête is dit een erg hoog percentage. Maar uiteraard is onbekend hoe hoog de lonen van topfunctionarissen zijn bij de instellingen die niet hebben gerepondeerd. In hoeverre de waargenomen loongegevens een representatief beeld geven van alle topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties, is niet zonder meer aan te geven.

- Afbakening topfunctionaris

Wie wel en wie niet als topfunctionaris is geteld, is bepaald door de respondent (zelfselectie). Hierdoor kunnen personen als topfunctionaris zijn geteld, terwijl deze eigenlijk niet een dergelijke functie uitoefenen. Andersom komt in ieder geval ook voor: er zijn immers topfunctionarissen waarover geen gegevens zijn verstrekt.

- Periode 2003 - 2004

Vanzelfsprekend is de onderzochte periode van belang. Immers vanaf 2001 is de

⁵ Het ministerie van VWS voert gelijktijdig onderzoek uit naar de lonen van topfunctionarissen bij zorginstellingen.

Tabel 1 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar taakveld en sector^{a)}, 2004

	Totaal	
	Abs.	Rel.
Totaal	4.117	100%
Openbaar Bestuur	2.656	65%
Kerndepartement ^{b)}	111	3%
Hoog college van staat of een dienst van ministerie ^{b)}	36	1%
Agentschap van een ministerie ^{b)}	57	1%
Rechterlijke macht	21	1%
Gemeente of gemeentelijke dienst	2.105	51%
Gemeenschappelijke regeling	36	1%
Provincie	130	3%
Waterschap	160	4%
Veiligheid	140	3%
Politieorganisatie	107	3%
Defensieorganisatie	33	1%
Onderwijs	281	7%
Onderwijs (beroeps- en volwasseneneducatie)	149	4%
Hoger beroepsonderwijs	66	2%
Universiteit of onderzoekinstelling	44	1%
Academisch ziekenhuis	22	1%
Overige sectoren en onbekend	1.040	25%
Publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	177	4%
Privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	52	1%
Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ^{c)}	21	1%
Omroeporganisatie	72	2%
Woningcorporatie	550	13%
Overige organisatie	168	4%

a) Topfunctionarissen waarvoor het loon in 2004 bekend is en met een loon van minimaal € 60.000.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

b) In het Sociaal Jaarverslag Rijk 2004 (2004-2005, 29 800 VII, nr 42) wordt ook gerapporteerd over de beloning van de Top Management Groep. In de hier weergegeven tabel wordt een bredere groep onderzocht met een ander grensbedrag.

c) Geen publiekrechtelijke ZBO.

arbeidsmarkt, onder invloed van de economische conjunctuur, geleidelijk ruimer geworden. Bij de interpretatie van de loonontwikkeling speelt de situatie op de arbeidsmarkt een belangrijke rol. Bovendien is de blijvende aandacht van de media voor het niveau en de ontwikkeling van de topinkomens waarschijnlijk ook van invloed.

- Loonbegrip

In dit onderzoek zijn behalve het bruto functieloon ook de vaste en variabele bijzondere beloningen tot het loon gerekend. Omdat vooral de variabele bijzondere beloningen per jaar in omvang kunnen verschillen, is dit van belang voor een juiste interpretatie van de loonontwikkeling.

- Eliminatie uitbijters

Tijdens dit onderzoek is gebleken dat respondenten soms moeite hebben de gevraagde gegevens te verstrekken. Dit leidt in sommige gevallen tot zeer onaannemelijke resultaten, die het beeld van de gemiddelde loonontwikkeling in een sector onevenredig sterk zouden beïnvloeden. Daarom zijn in dit onderzoek, overeenkomstig goed gebruik bij dit soort onderzoek, de 1% negatieve uitbijters en 1% positieve uitbijters (extreme waarden) buiten beschouwing gebleven.

3

Loonniveau topfunctionarissen

Om het loonniveau van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector te kunnen beoordelen speelt de definitie ervan een belangrijke rol. Tot het loon is gerekend het bruto functieloon met daarbij opgeteld de vaste en variabele bijzondere beloningen⁶. Omwille van de vergelijkbaarheid van de functionarissen zijn de **belaste** onkostenvergoedingen buiten beschouwing gebleven. Uitgaande van dit loonbegrip lag het gemiddelde loon van een minister op ongeveer € 130.000 zowel in 2003 als in 2004. De lonen van topfunctionarissen zijn hiertegen afgezet (tabel 2).

Van de 4.117 waargenomen topfunctionarissen ontving het leeuwendeel een loon tot € 100.000. Dit betrof 3.218 functionarissen. Nog eens 638 functionarissen verdienden een loon tussen de € 100.000 en € 130.000 en, tot slot, ontvingen 261 functionarissen een loon van meer dan € 130.000 per jaar. Van de waargenomen functionarissen ontving dus 6% een loon gelijk of meer dan dat van een minister (€ 130.000).

Tabel 2 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonklasse en taakveld, 2004

	Totaal	Loon per jaar ^{a)} in euro's		
		60.000 - 100.000	100.000 - 130.000	Meer dan 130.000
Totaal	4.117	3.218	638	261
Openbaar Bestuur	2.656	2.305	303	48
Veiligheid	140	92	35	13
Onderwijs	281	131	73	77
Overige sectoren en onbekend	1.040	690	227	123
Totaal	100%	78%	15%	6%
Openbaar Bestuur	100%	87%	11%	2%
Veiligheid	100%	66%	25%	9%
Onderwijs	100%	47%	26%	27%
Overige sectoren en onbekend	100%	66%	22%	12%

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

Uit tabel 3 blijkt dat het (absolute) aantal getelde topfunctionarissen met een jaarloon van € 130.000 of meer het grootst was bij de woningcorporaties (33 functionarissen). Maar ook bij de universiteiten/onderzoekinstellingen (26 functionarissen), de publiekrechtelijke zelfstandige bestuursorganen (23 functionarissen), de academische ziekenhuizen (22 functionarissen) en de

6 Zie paragraaf Gehanteerde begrippen.

kerndepartementen (21 functionarissen) kwam een tamelijk groot aantal functionarissen met een loon boven dat van een minister voor. Bij de woningcorporaties hangt dit samen met het grote totaal aantal waargenomen topfunctionarissen (550).

Het relatieve aandeel topfunctionarissen met een jaarloon van € 130.000 of meer verschilt sterk tussen de verschillende overheidssectoren. Dit aandeel liep uiteen van 100% bij de academische ziekenhuizen tot 0% bij de gemeenschappelijke regelingen. Ook bij universiteiten/onderzoekinstellingen ontving een groot deel van de waargenomen topfunctionarissen een jaarloon van € 130.000 of meer (59%). Andere delen met een relatief laag aandeel zijn de gemeenten/gemeentelijke diensten (0%), de agentschappen van ministeries (2%), de hoge colleges van staat/diensten van ministeries (3%) en de waterschappen (4%). Met name het lage aandeel bij de gemeenten/gemeentelijke diensten telt vanwege het grote aantal functionarissen in deze sector zwaar mee in het gemiddelde van de (semi-)publieke sector en woningcorporaties (6%).

Tabel 3 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonklasse en sector, 2004

	Totaal	Loon per jaar ^{a)} in euro's		
		Meer dan 130.000		Gemiddeld
Totaal	4.117	261	6%	88.076
Openbaar Bestuur	2.656	48	2%	81.419
Kerndepartement	111	21	19%	116.318
Hoog college van staat of een dienst van ministerie	36	1	3%	94.356
Agentschap van een ministerie	57	1	2%	92.495
Rechterlijke macht	21	3	14%	107.974
Gemeente of gemeentelijke dienst	2.105	7	0%	76.646
Gemeenschappelijke regeling	36	0	0%	78.283
Provincie	130	8	6%	101.254
Waterschap	160	7	4%	94.254
Veiligheid	140	13	9%	99.322
Politieorganisatie	107	9	8%	95.347
Defensieorganisatie	33	4	12%	112.212
Onderwijs	281	77	27%	114.203
Onderwijs (beroeps- en volwasseneneducatie)	149	11	7%	96.077
Hoger beroepsonderwijs	66	18	27%	107.243
Universiteit of onderzoekinstelling	44	26	59%	134.968
Academisch ziekenhuis	22	22	100%	216.315
Overige sectoren en onbekend	1.040	123	12%	96.504
Publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	177	23	13%	100.435
Privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	52	12	23%	119.107
Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ^{b)}	21	3	14%	109.403
Omroeporganisatie	72	20	28%	112.085
Woningcorporatie	550	33	6%	87.214
Overige organisatie	168	32	19%	107.493

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

b) Geen publiekrechtelijke ZBO.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

Min of meer eenzelfde beeld komt naar voren wanneer naar het gemiddelde jaarloon van een topfunctionaris wordt gekeken (zie ook grafiek 1). Absolute koploper waren de academische ziekenhuizen (€ 216.300). Op afstand volgden de universiteiten/ onderzoekinstellingen (€ 135.000), de privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen (€ 119.100) en de kerndepartementen (€ 116.300). Hekensluiters waren de gemeenten/ gemeentelijke diensten (€ 76.600), vooraf gegaan door de gemeenschappelijke regelingen (€ 78.300). Opnieuw tellen de gemeenten/gemeentelijke diensten zwaar mee in het gemiddelde van de (semi-)publieke sector en woningcorporaties. Dit blijkt ook uit het feit dat alleen deze sector, de gemeenschappelijke regelingen en de woningcorporaties onder het gemiddelde liggen.

Grafiek 1 Gemiddeld jaarloon^{a)} van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar sector, 2004

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

b) Geen publiekrechtelijke ZBO.

Het aandeel functionarissen met een loon van € 130.000 of meer varieert ook naar omvang van de organisatie (uitgedrukt in aantal werknemers). Uit tabel 4 blijkt dat naarmate de organisatieomvang toeneemt dit aandeel ook toeneemt. Enige uitzondering vormen de organisaties met meer dan 7.000 werknemers waarbij het aandeel € 130.000 of meer juist lager is dan in de voorgaande omvangcategorie.

Min of meer hetzelfde geldt voor het gemiddelde loon van topfunctionarissen. Behalve bij de kleinste en de grootste organisaties neemt het gemiddelde loon toe met de organisatieomvang. Hiermee wordt het algemene beeld bevestigd dat naarmate het aantal medewerkers van de organisatie stijgt het loon van de top toeneemt.

Tabel 4 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonklasse en organisatieomvang, 2004

	Totaal	Loon per jaar ^{a)} in euro's		
		Meer dan 130.000		Gemiddeld
Totaal	4.117	261	6%	88.076
Minder dan 100 werknemers	915	21	2%	80.759
100 - 250 werknemers	1.164	36	3%	77.406
250 - 700 werknemers	1.005	48	5%	87.354
700 - 2.000 werknemers	667	47	7%	97.990
2.000 - 7.000 werknemers	252	85	34%	128.532
Meer dan 7.000 werknemers	72	16	22%	124.266
Onbekend	42	8	19%	98.280

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

4

Loonontwikkeling topfunctionarissen

Voor het grootste deel van de topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties steeg het bruto jaarloon tussen de 0 en 10% van 2003 op 2004. Van de 3.681⁷ topfunctionarissen betrof dit 2.543 personen (zie tabel 5), oftewel 69%. Voor bijna een kwart van functionarissen was sprake van een daling van het jaarloon (23%). Het overige deel van de functionarissen zag het loon met meer dan 10% toenemen (8%). Hierbij is van belang dat de variabele bijzondere beloningen, welke onderdeel uitmaken van het loon, van jaar op jaar sterk in omvang kunnen verschillen en in beginsel gerelateerd zijn aan het behalen van een prestatie.

Tabel 5 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonontwikkeling en taakveld, 2003-2004

	Totaal	Loonontwikkeling ^{a)}		
		< 0%	0 - 10%	> 10%
Totaal	3.681	837	2.543	301
Openbaar Bestuur	2.385	674	1.557	154
Veiligheid	116	24	76	16
Onderwijs	257	33	196	28
Overige sectoren en onbekend	923	106	714	103
Totaal	100%	23%	69%	8%
Openbaar Bestuur	100%	28%	65%	6%
Veiligheid	100%	21%	66%	14%
Onderwijs	100%	13%	76%	11%
Overige sectoren en onbekend	100%	11%	77%	11%

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

Gemiddeld nam het jaarloon van een topfunctionaris in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties met 3,1% toe van 2003 op 2004. Dit percentage varieerde van -0,3% bij de gemeenschappelijke regelingen tot 5,2% in het hoger beroepsonderwijs (zie tabel 6). Ook topfunctionarissen bij privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen kenden een relatief hoge loonontwikkeling (5,0%). Van een relatief gematigde ontwikkeling was, behalve bij de gemeenschappelijke regelingen, sprake bij de agentschappen van ministeries (1,2%), de rechterlijke macht (1,4%) en de academische ziekenhuizen (1,7%).

7 Van de 4.117 topfuncties waarvoor het jaarloon van 2004 bekend is en meer dan € 60.000 bedraagt, zijn er 3.681 waarvoor ook het jaarloon van 2003 bekend is. Daar gegevens van beide jaren noodzakelijk zijn, is de loonontwikkeling gebaseerd op de gegevens van 3.681 respondenten.

Tabel 6 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonontwikkeling en sector, 2003-2004

	Totaal	Loonontwikkeling ^{a)}		
		> 10%		Gemiddeld
Totaal	3.681	301	8%	3,1
Openbaar Bestuur	2.385	154	6%	2,5
Kerndepartement	97	13	13%	3,3
Hoog college van staat of een dienst van ministerie	28	3	11%	2,8
Agentschap van een ministerie	47	2	4%	1,2
Rechterlijke macht	17	0	0%	1,4
Gemeente of gemeentelijke dienst	1.902	113	6%	2,4
Gemeenschappelijke regeling	27	0	0%	-0,3
Provincie	123	8	7%	3,7
Waterschap	144	15	10%	3,7
Veiligheid	116	16	14%	3,4
Politieorganisatie	99	14	14%	3,3
Defensieorganisatie	17	2	12%	4,1
Onderwijs	257	28	11%	3,8
Onderwijs (beroeps- en volwasseneneducatie)	137	15	11%	3,7
Hoger beroepsonderwijs	59	9	15%	5,2
Universiteit of onderzoekinstelling	42	2	5%	3,0
Academisch ziekenhuis	19	2	11%	1,7
Overige sectoren en onbekend	923	103	11%	4,2
Publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	158	18	11%	4,2
Privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	48	10	21%	5,0
Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ^{b)}	21	2	10%	2,8
Omroeporganisatie	58	6	10%	3,5
Woningcorporatie	496	43	9%	4,2
Overige organisatie	142	24	17%	4,5

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

b) Geen publiekrechtelijke ZBO.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

Bij het vergelijken van de loonontwikkeling van 2003 op 2004 met het loonniveau in 2004 (zie tabel 3) valt op dat de relatief hoge ontwikkeling bij de privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen (5,0%) samengaat met een hoog gemiddeld loonniveau (€ 119.100). Evenzo is opvallend dat de relatief lage ontwikkeling bij de gemeenschappelijke regelingen (-0,3%) gepaard gaat met een bescheiden gemiddeld loonniveau (€ 78.300).

De loonontwikkeling in de (semi-)publieke sector is duidelijk lager dan in voorgaande jaren (ondanks de populatieverschillen). Van 2001 op 2002 was dit nog 11,9%, van 2002 op 2003 was dit 6,6% en van 2003 op 2004 dus 3,1%. Er is dus sprake van een vertraging in de ontwikkeling van de lonen van de topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector. De loonontwikkeling van 2003 op 2004 is ook lager dan die van vier jaar eerder. Van 1999 op 2000 namen de lonen van topfunctionarissen met gemiddeld 5,3% toe.

Gehanteerde begrippen

Belaste onkostenvergoedingen

Deze bruto vergoeding wordt in de regel forfaitair toegekend en niet op basis van declaratie. Hieronder kunnen vallen de vaste representatievergoeding, ambtstoelagen, de tegemoetkoming voor ziektekostenverzekering en vaste onkostenvergoedingen in verband met het volgen van cursussen, seminars, symposia en congressen, etc.

Funcfietoon

Funcfietoon is bruto loon exclusief toelagen, toeslagen en andere vaste vergoedingen zoals vakantiegeld of eindejaarsuitkering.

Jaarloon

In deze rapportage wordt tot het jaarloon gerekend het bruto funcfietoon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen, maar exclusief belaste onkostenvergoedingen. Daarnaast wordt een tweede loonbegrip gehanteerd (in de bijlagen). Hierbij zijn belaste onkostenvergoedingen ook meegeteld.

Topfunctionarissen

Dit zijn functionarissen die zitting hebben in het hoogst leidinggevende orgaan dat belast is met de dagelijkse leiding van de organisatie. Hieronder vallen de politieke en de ambtelijke leiding, de directie, het dagelijkse bestuur, het managementteam, het college, etc. Hiertoe worden zowel ambtelijke functionarissen als politieke bestuurders (politieke ambtsdragers) gerekend. Alle overige functionarissen vallen buiten de doelgroep van dit onderzoek. Extern ingehuurd en vallen in tegenstelling tot de vorige meting eveneens buiten de doelgroep. Tot de politieke ambtsdragers worden gerekend: ministers, staatssecretarissen, leden van de Eerste en Tweede Kamer, Commissarissen van de Koningin, provinciaal gedeputeerden, burgemeesters, wethouders, dagelijks bestuur waterschappen en voorzitter waterschappen.

Variabele bijzondere beloningen

Variabele bijzondere beloningen betreffen alle door de werkgever toegekende bruto toelagen en toeslagen die per jaar in omvang kunnen verschillen, zoals bonussen, tantièmes, gratificaties, eenmalige uitkeringen, bewust belonen, winstdelingen, etc. Indien deze beloning netto wordt uitgekeerd, dient het bedrag gebruteerd te worden. Uitgesloten zijn afkoopregelingen en eventuele nabetalings.

Vaste bijzondere beloningen

Vaste bijzondere beloningen betreffen alle door de werkgever gegarandeerde bruto toelagen en toeslagen, zoals vakantiegeld, eindejaarsuitkering, vaste persoonlijke toelagen, etc. Indien deze beloning netto wordt uitgekeerd, dient het bedrag gebruteerd te worden.

Bijlagen: gedetailleerde tabellen

Tabel A1 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonklasse en sector, 2004

	Totaal	Loon per jaar ^{a)} in euro's			Gemiddeld
		60.000 - 100.000	100.000 - 130.000	Meer dan 130.000	
		Abs.			€
Totaal	4.117	3.218	638	261	88.076
Openbaar Bestuur	2.656	2.305	303	48	81.419
Kerndepartement	111	24	66	21	116.318
Hoog college van staat of een dienst van ministerie	36	24	11	1	94.356
Agentschap van een ministerie	57	41	15	1	92.495
Rechterlijke macht	21	10	8	3	107.974
Gemeente of gemeentelijke dienst	2.105	1.990	108	7	76.646
Gemeenschappelijke regeling	36	33	3	0	78.283
Provincie	130	77	45	8	101.254
Waterschap	160	106	47	7	94.254
Veiligheid	140	92	35	13	99.322
Politieorganisatie	107	73	25	9	95.347
Defensieorganisatie	33	19	10	4	112.212
Onderwijs	281	131	73	77	114.203
Onderwijs (beroeps- en volwasseneneducatie)	149	95	43	11	96.077
Hoger beroepsonderwijs	66	33	15	18	107.243
Universiteit of onderzoekinstelling	44	3	15	26	134.968
Academisch ziekenhuis	22	0	0	22	216.315
Overige sectoren en onbekend	1.040	690	227	123	96.504
Publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	177	108	46	23	100.435
Privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	52	28	12	12	119.107
Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ^{b)}	21	5	13	3	109.403
Omroeporganisatie	72	41	11	20	112.085
Woningcorporatie	550	410	107	33	87.214
Overige organisatie	168	98	38	32	107.493

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

b) Geen publiekrechtelijke ZBO.

Tabel A2 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonklasse en organisatieomvang, 2004

	Totaal	Loon per jaar ^{a)} in euro's			Gemiddeld
		60.000 - 100.000	100.000 - 130.000	Meer dan 130.000	
		Abs.			€
Totaal	4.117	3.218	638	261	88.076
Minder dan 100 werknemers	915	767	127	21	80.759
100 - 250 werknemers	1.164	1.054	74	36	77.406
250 - 700 werknemers	1.005	842	115	48	87.354
700 - 2.000 werknemers	667	443	177	47	97.990
2.000 - 7.000 werknemers	252	68	99	85	128.532
Meer dan 7.000 werknemers	72	13	43	16	124.266
Onbekend	42	31	3	8	98.280

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

Tabel B1 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonklasse en sector, 2004

	Totaal	Loon (incl. belaste onkostenvergoeding) per jaar ^{a)} in euro's			Gemiddeld
		60.000 - 100.000	100.000 - 130.000	Meer dan 130.000	
	Abs.				€
Totaal	4.117	3.038	730	349	91.485
Openbaar Bestuur	2.656	2.183	372	101	85.097
Kerndepartement	111	21	31	59	126.189
Hoog college van staat of een dienst van ministerie	36	21	11	4	99.142
Agentschap van een ministerie	57	38	16	3	95.201
Rechterlijke macht	21	7	10	4	113.354
Gemeente of gemeentelijke dienst	2.105	1.922	173	10	80.119
Gemeenschappelijke regeling	36	33	3	0	80.526
Provincie	130	36	80	14	107.369
Waterschap	160	105	48	7	94.541
Veiligheid	140	84	40	16	101.797
Politieorganisatie	107	66	30	11	98.334
Defensieorganisatie	33	18	10	5	113.026
Onderwijs	281	116	81	84	117.942
Onderwijs (beroeps- en volwasseneneducatie)	149	84	52	13	99.698
Hoger beroepsonderwijs	66	29	17	20	110.050
Universiteit of onderzoekinstelling	44	3	12	29	138.801
Academisch ziekenhuis	22	0	0	22	223.469
Overige sectoren en onbekend	1.040	655	237	148	99.263
Publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	177	95	50	32	104.790
Privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	52	26	11	15	122.642
Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ^{b)}	21	5	13	3	112.026
Omroeporganisatie	72	40	12	20	112.517
Woningcorporatie	550	397	115	38	89.459
Overige organisatie	168	92	36	40	111.025

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen en belaste onkostenvergoeding.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

b) Geen publiekrechtelijke ZBO.

Tabel B2 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonklasse en organisatieomvang, 2004

	Totaal	Loon (incl. belaste onkostenvergoeding) per jaar ^{a)} in euro's			Gemiddeld
		60.000 - 100.000	100.000 - 130.000	Meer dan 130.000	
	Abs.				€
Totaal	4.117	3.038	730	349	91.485
Minder dan 100 werknemers	915	746	139	30	83.051
100 - 250 werknemers	1.164	1.040	81	43	80.744
250 - 700 werknemers	1.005	792	157	56	90.493
700 - 2.000 werknemers	667	374	218	75	102.449
2.000 - 7.000 werknemers	252	50	96	106	133.508
Meer dan 7.000 werknemers	72	7	35	30	131.372
Onbekend	42	29	4	9	102.032

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen en belaste onkostenvergoeding.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

Tabel C1 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonontwikkeling en sector, 2003-2004

	Totaal	Loonontwikkeling ^{a)}			Gemiddeld %
		< 0%	0 - 10%	> 10%	
		Abs.			
Totaal	3.681	837	2.543	301	3,1
Openbaar Bestuur	2.385	674	1.557	154	2,5
Kerndepartement	97	35	49	13	3,3
Hoog college van staat of een dienst van ministerie	28	14	11	3	2,8
Agentschap van een ministerie	47	18	27	2	1,2
Rechterlijke macht	17	6	11	0	1,4
Gemeente of gemeentelijke dienst	1.902	540	1.249	113	2,4
Gemeenschappelijke regeling	27	9	18	0	-0,3
Provincie	123	26	89	8	3,7
Waterschap	144	26	103	15	3,7
Veiligheid	116	24	76	16	3,4
Politieorganisatie	99	23	62	14	3,3
Defensieorganisatie	17	1	14	2	4,1
Onderwijs	257	33	196	28	3,8
Onderwijs (beroeps- en volwasseneneducatie)	137	14	108	15	3,7
Hoger beroepsonderwijs	59	2	48	9	5,2
Universiteit of onderzoekinstelling	42	14	26	2	3,0
Academisch ziekenhuis	19	3	14	2	1,7
Overige sectoren en onbekend	923	106	714	103	4,2
Publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	158	29	111	18	4,2
Privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	48	7	31	10	5,0
Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ^{b)}	21	4	15	2	2,8
Omroeporganisatie	58	6	46	6	3,5
Woningcorporatie	496	42	411	43	4,2
Overige organisatie	142	18	100	24	4,5

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

b) Geen publiekrechtelijke ZBO.

Tabel C2 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonontwikkeling en organisatieomvang, 2003-2004

	Totaal	Loonontwikkeling ^{a)}			Gemiddeld %
		< 0%	0 - 10%	> 10%	
		Abs.			
Totaal	3.681	837	2.543	301	3,1
Minder dan 100 werknemers	824	103	643	78	3,8
100 - 250 werknemers	1.059	280	718	61	2,3
250 - 700 werknemers	877	215	596	66	3,0
700 - 2.000 werknemers	612	159	405	48	3,0
2.000 - 7.000 werknemers	213	51	122	40	4,5
Meer dan 7.000 werknemers	59	19	33	7	3,3
Onbekend	37	10	26	1	2,3

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

Tabel D1 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonontwikkeling en sector, 2003-2004

	Totaal	Loonontwikkeling (incl. belaste onkostenvergoeding) ^{a)}			
		< 0%	0 - 10%	> 10%	Gemiddeld
		Abs.			%
Totaal	3.681	621	2.737	323	3,2
Openbaar Bestuur	2.385	455	1.761	169	2,6
Kerndepartement	97	26	55	16	4,0
Hoog college van staat of een dienst van ministerie	28	8	17	3	3,2
Agentschap van een ministerie	47	19	25	3	0,5
Rechterlijke Macht	17	5	12	0	1,9
Gemeente of gemeentelijke dienst	1.902	341	1.439	122	2,5
Gemeenschappelijke regeling	27	8	19	0	-0,2
Provincie	123	22	92	9	3,8
Waterschap	144	26	102	16	3,5
Veiligheid	116	24	77	15	3,4
Politieorganisatie	99	23	63	13	3,3
Defensieorganisatie	17	1	14	2	3,9
Onderwijs	257	40	184	33	4,0
Onderwijs (beroeps- en volwasseneneducatie)	137	22	98	17	4,0
Hoger beroepsonderwijs	59	4	43	12	5,1
Universiteit of onderzoekinstelling	42	10	29	3	3,5
Academisch ziekenhuis	19	4	14	1	1,6
Overige sectoren en onbekend	923	102	715	106	4,3
Publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	158	24	114	20	4,3
Privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	48	7	31	10	5,2
Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ^{b)}	21	4	16	1	2,9
Omroeporganisatie	58	8	44	6	3,6
Woningcorporatie	496	43	408	45	4,2
Overige organisatie	142	16	102	24	4,7

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen en belaste onkostenvergoeding.
 b) Geen publiekrechtelijke ZBO.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

Tabel D2 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar loonontwikkeling en organisatieomvang, 2003-2004

	Totaal	Loonontwikkeling (incl. belaste onkostenvergoeding) ^{a)}			
		< 0%	0 - 10%	> 10%	Gemiddeld
		Abs.			%
Totaal	3.681	621	2.737	323	3,2
Minder dan 100 werknemers	824	105	641	78	3,8
100 - 250 werknemers	1.059	183	805	71	2,6
250 - 700 werknemers	877	146	662	69	3,0
700 - 2.000 werknemers	612	125	431	56	3,1
2.000 - 7.000 werknemers	213	41	131	41	4,7
Meer dan 7.000 werknemers	59	16	36	7	3,5
Onbekend	37	5	31	1	2,3

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen en belaste onkostenvergoeding.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

Tabel E1 Topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector en bij woningcorporaties naar looncomponenten en sector, 2004

	Loon (incl. belaste onkostenvergoeding) per jaar ^{a)} in euro's				
	Totaal	Functie- loon	Vaste bijzondere beloningen	Variabele bijzondere beloningen	Belaste onkosten- vergoeding
Totaal	91.485	77.089	9.792	1.196	3.409
Openbaar Bestuur	85.097	71.963	8.849	608	3.678
Kerndepartement	126.189	98.407	14.643	3.269	9.871
Hoog college van staat of een dienst van ministerie	99.142	85.844	6.698	1.814	4.787
Agentschap van een ministerie	95.201	81.372	10.205	918	2.707
Rechterlijke macht	113.354	96.769	10.806	400	5.380
Gemeente of gemeentelijke dienst	80.119	68.060	8.143	443	3.473
Gemeenschappelijke regeling	80.526	66.136	11.608	538	2.243
Provincie	107.369	90.389	10.415	450	6.115
Waterschap	94.541	81.580	11.958	716	287
Veiligheid	101.797	82.259	16.291	773	2.475
Politieorganisatie	98.334	76.114	18.373	860	2.987
Defensieorganisatie	113.026	102.181	9.539	492	814
Onderwijs	117.942	94.222	17.381	2.600	3.739
Onderwijs (beroeps- en volwasseneneducatie)	99.698	81.857	11.844	2.376	3.621
Hoger beroepsonderwijs	110.050	90.265	13.924	3.053	2.807
Universiteit of onderzoekinstelling	138.801	102.163	30.250	2.556	3.833
Academisch ziekenhuis	223.469	173.954	39.516	2.846	7.153
Overige sectoren en onbekend	99.263	84.854	9.276	2.375	2.759
Publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	104.790	85.715	11.771	2.950	4.355
Privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan	122.642	100.303	14.406	4.399	3.535
Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ^{b)}	112.026	98.417	9.935	1.051	2.624
Omroeporganisatie	112.517	98.565	13.030	490	432
Woningcorporatie	89.459	78.352	6.857	2.004	2.246
Overige organisatie	111.025	92.878	11.285	3.330	3.532

a) Bruto functieloon inclusief vaste en variabele bijzondere beloningen en belaste onkostenvergoeding.

b) Geen publiekrechtelijke ZBO.

Bron: BZK, Onderzoek Topinkomens 2005.

1. Geestelijke gezondheidszorg, kernde
rtementen. Overige organisaties. Overi
Zorg en welzijn. Defensie. Hoger bero
sonderwijs. Publieke zbo's. Gehandicap
nzorg. Publieke bedrijfsorganisaties. T
iszorg, verpleging en verzorging . Gem
ten met meer dan 100.000 inwoners. P
vincies. Diensten van ministeries. Bero
sonderwijs en volwasseneneducatie. Po
ie. Diensten van grote gemeenten. Wat
schappen. gemeenschappelijke regeling
. Voortgezet onderwijs. Gemeente met
nder dan 100.000 inwoners. Openbaar
stuur. (Academische) Ziekenhuizen. U
ersiteiten. Geestelijke gezondheidszor
kerdepartementen. Overige organisat
s. Overige zorg en welzijn. Defensie. H
er beroepsonderwijs. Publieke zbo's. G
andicaptenzorg. Publieke bedrijfsorgan
aties. Thuiszorg, verpleging en verzorg
g . Gemeenten met meer dan 100.000 i
woners. Provincies. Diensten van minis
ries. Beroepsonderwijs en volwassenen
ucatie. Politie. Diensten van grote gem
nten. Waterschappen. gemeenschappeli
tgezet ond